

„Църковенъ Вѣстникъ“

нализа всѣки петѣкъ
той има прѣзъ годината и три
приложения — по 1 мига отъ
4 печатни коли за всѣко
четиримѣсечие.

Годишната цѣна на „Църко-
венъ вѣстникъ“, заедно съ
трите приложения, за България
10 лева, а за странство 18 лева.

Единъ брой 15 ст.

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

— СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ —

СЪ ТРИ ПРИЛОЖЕНИЯ ВЪ ГОДИНАТА.

Абонаментътъ е годишенъ и
— всѣкога предплатенъ. —

Всичко, относеще се до вѣст-
ника, се изпраща до админи-
страцията на църковенъ вѣст-
никъ* въ г. София.

За обявления се плаща за първи
пакъ по 20 ст. на редъ съ
гаровидъ, за всѣко повторени
по 15 ст.

Неплатени писма не се прие-
матъ — ражониси за седмичногъ
издание не се повръщатъ.

Митрополитъ Натанаилъ.

Въ Пловдивъ на 18 того се прѣдстави о Господѣ бившиятъ охридски и пловдивски митрополитъ Високопрѣосвещенниятъ Натанаилъ.

Склопи старческитѣ си очи пастирътъ, който живѣеше за св. ни църква и народа си.

Отново отлѣтѣ отъ насъ единъ изъ ония дѣйци, усилията и грижитѣ на които се съсрѣдоточаваха въ успѣха на православието и българщината.

Слѣдъ 62 годишно примѣрно свещенодѣйствиуване, слѣдъ 31 годишна неуморна архипастирска дѣйность, налегнатъ най-послѣ отъ извънмѣрна старческа слабостъ и неджавостъ, Високопрѣосвещенниятъ, оставащъ на високото си и достойно съзнание на архипастиръ, искаше отново да изпълни единъ дългъ: да се оттегли отъ пловдивската катедра и даде мѣсто на „пастиръ по-енергиченъ и дѣятеленъ, който да може неуморно да се грижи и работи за духовното просвѣщение на паството си“

Ето такава пастирско съзнание е ржководѣло покойниятъ въ цѣлата негова дѣйность — църковна и народна. И туй съзнание ярко блѣщука и въ години на старческо изнемощяване.

Въ младини и въ старостъ, въ цѣлото си архипастирско служение, той се е ржководилъ отъ Евангелската любовъ, старалъ се е да изпълни волята Господня и е полагалъ най-голѣмо усърдие за благого на св. наша църква и народа ни. На всички, вѣрваме, е извѣстна оная искрена любовъ, която той при всѣки случай отъ църковно-общественото си служение е показвалъ къмъ народа ни.

Всѣки знае, какъ — дори до опойна забрава — той е обичалъ отечеството си и е искалъ да му даде всичко, което би го закрилило отъ бѣдствия и злини . . .

Туй жертвено служение на църквата и народа, свързано съ безгранична добродѣйность, не въ тоя моментъ е нужно да се изтъква: на нашето общество то е познато, а за него ще кажатъ своето благодарствено слово още и поновата наша история и не малкото почувствували гальовната благодарѣйна дѣйствица на починалия архипастиръ . . .

Нека само въ църковната си и обществена дѣйность ние вземемъ примѣръ и поука отъ любовното християнско служение на многозаслужилия покойникъ.

И нека Господъ Богъ упокои душата на Блаженопочившия иерархъ и да я всели въ седенията на блаженнитѣ и праведнитѣ . . .

По въпроса за гръцкитѣ владика въ България.

Назначението на патриаршеския владика *Неофитоса* за гръцки митрополитъ въ Варна, намѣсто починалия *Поликарпа*, даде поводъ за силни вълнения въ страната, които се изказаха въ буйни демонстрации, придружавани отъ твърдѣ прискрѣбни инциденти, за които може само да се съжالياва. Ала то съ нова сила сложи на масата и въпроса за гръцкитѣ иерарси въ България, като жестоко изобличи нашата комахай 30-годишна непростителна немара къмъ него. Тоя въпросъ, който има характеръ не само църковно-общественъ, но и държавно-политически, заслужва всестранно изучаване и незабавно разрѣшение. Слѣдъ успокояването на духоветѣ можемъ сега се хладенъ разсѣдъкъ и трѣзво да погледнемъ на него. Ние поднасяме на читателитѣ долнитѣ редове, съ надежда, че скромниятъ ни приносъ не ще бѣде съвсѣмъ безъ полза за освѣтлението му, като се има прѣдъ видъ, че у насъ едно специално законоположение не е установило още нормитѣ за назначението и функционирането изобщо на иностранното и иновѣрно духовенство въ Княжеството.

* * *

Нѣма нужда да се спираме на самата драма, що се разигра въ Варна съ изпращането тамъ митрополита *Неофитоса* отъ страна на фенерската патриаршия. Дневниятъ печатъ я изложи най-обстоятелствено. Сжщността на работата въ малко думи се изказва съ слѣдното. Патриаршията, по свой навикъ, изпраща митрополитъ за гръцкото население въ Варненската епархия, като го снабдява съ султански бератъ и турски паспортъ *post factum*. Тя само увѣдомява за назначението му българското дипломатическо агенство въ Цариградъ. Митрополитъ *Н.* пристига въ Варна на 3 юний. Ала българското население, подъ впечатление на гръцкитѣ злодѣйства въ Македония, показва силно съпротивление, и правителството не допуска *Н.* да слѣзе на брѣга. Митрополитътъ повтаря опита си на 24 юний, но пакъ безъ сполука.

Даваме по-нататъкъ думата на официоза „Новъ Вѣкъ“ отъ 19 юний 1906 г. бр. 1043: Възползуванъ отъ небрѣжното отношение на всички досегашни наши правителства, патриархътъ, при всѣка ваканция на нѣкоя гръцка (?) епархия въ България назначаваше по свое усмотрѣние, безъ да се грижи нито за чувствата на българския народъ, нито за неговитѣ държавни права, онова лице измежду своитѣ епископи, което нему и на интереситѣ на патриаршията се видѣше за най-подходяще. Напоследъкъ остана вакантна варненската епархия, и на тоя постъ патриаршията назначи *Константинуса*, извѣстенъ на правителството по свои-

тѣ козни и неприязнености къмъ всичко българско отъ длъжността му владика въ Македония. Това обстоятелство накара нашето правителство да тури край на досегашната практика, като заяви на патриаршията, че прѣди всичко нѣма да допуска функционирането на никакъвъ гръцки владика въ Княжеството, ако за неговото назначение патриаршията прѣдварително не добие съгласието на българското правителство, а колкото се отнася до *Константинуса*, то прѣдъ видъ неговитѣ дѣйствия противъ българщината въ Македония, той не може да бѣде допуснатъ въ България за пастиръ на български подданици. Патриаршията съзна справедливостта на българския протестъ и отмѣни назначението на *Константинуса*, като вмѣсто него назначи *Неофитуса* и го отпрати за Варна, безъ, обаче, да поиска прѣдварително съгласието на оная държава, въ която го изпраща, като се задоволила съ снабдяването му само съ ираде отъ Султана. Правителството, щомъ узна отъ Цариградъ за трѣгванието на *Неофитуса*, даде въ Варна наставления на властитѣ да не допускатъ слизането на тоя самозванъ пастиръ на български граждани. . . . Правителството пакъ сполучи да застави патриаршията да иска съгласието (му) за назначението на *Неофитуса*, и отъ прѣдставлението на описанието на неговата досегашна дѣятелностъ като владика, като се убѣди, че той никога не е служилъ въ Македония, и, слѣдователно, нѣма причини за отказване признаването му, то даде съгласието си за назначението му въ Варна, каквото занапрѣдъ патриаршията трѣбва да изисква за всѣкой владика, когото ще праща въ България“.

Патриаршескиятъ органъ „Екклесиастики Алития“ обнародва по работата специална статия подъ громкото заглавие „Гонение срѣщу православнитѣ“ (бр. 26. отъ 3 юлий 1906 г.), и слѣдъ като излива злобата на Фенеръ, че сжществува още на свѣта български и румънски народи, статията пристѣпва до изложение на станалото съ митрополитъ *Н.* въ Варна. Ала, за жалость, тя не ни обажда нищо отъ прѣдшествуващата история на работата, не ни дава, както имахме право да очакваме, едно документирано изложение на прѣдварителнитѣ прѣговори на патриаршията съ българското правителство, отъ което да можемъ да сждиме за коректността на послѣдната въ случая. Нека прѣдадемъ понататъкъ сжщността на изложението въ патриаршеския органъ. Подиръ първата несполука на *Н.* да излѣзе въ Варна на 3 юний, „*Капу-Кехаята*“ (чети: дипломатическия агентъ) на Бълг. Княжество въ Цариградъ на 4 юний билъ натоваренъ да уреди въпроса. Той билъ увѣрилъ официално, — защото говорилъ не като частно лице, — че българското правителство приело назначението на митрополитъ *Н.* На 14 юний истиятъ прѣпорж-

чилъ да се отложи за нѣколко дни възвръщането на новия митрополитъ въ Варна до като се уталожатъ развълнуванитѣ тамъ духове. При това съобщилъ, че българското правителство, което трѣбвало, разбира се, да уважи височайшия император. бератъ, що носѣлъ съ себе митрополитъ Н., осѣдило грубитѣ дѣйствия на тълпата. Подиръ това официално увѣрение не оставало друго освѣнъ митроп. г. Н. да потегли отъ Цариградъ за Варна. Това и сторилъ той на 23 юний. Ала, кога на 24 юний сутринята се опиталъ да излѣзе на кея въ Варна, билъ съ камъни посрѣщнатъ отъ тълпата и принуденъ да се върне на парохода. Тукъ слѣдъ 2 часа се явилъ при него окръжния управителъ Хараламбиевъ и му казалъ, че прочелъ писмо на „Капу Кехаята“ г. Начевича, съ което той го прѣпоръчвалъ на управлението, но отъ Министерството на Външнитѣ работи въ София нѣмалъ още никакво извѣстие, та по искалъ по телефона наставления. По пладнѣ управителътъ отишелъ пакъ при митроп. Н. и му съобщилъ, че министерството намѣрвало за добръ, да не влѣзва владиката въ града прѣдъ видъ народното съпротивление; по-добръ било да се почака нѣколко мѣсеца, докато се уталожатъ съвѣмъ духоветѣ и се почнатъ прѣговори по въпроса направо между министерството и патриаршията когато щѣлъ да се опрѣдѣли и денътъ за за връщането на владиката, като се накажели съ затворъ всички ония, що се съпротивели. Но, споредъ статията, никакъвъ споренъ пунктъ нѣма между българското министерство въ София и патриаршията нито пъкъ има и що да се разисква. Разгледването на въпроса принадлежи на честното Императорско правителство, чиито права не е никакъ позволено на бълг. правителство да не признава и тѣче. Вселенската патриаршия намѣрва себе коректна въ отношенията си къмъ цариградския прѣдставителъ на бълг. правителство. На послѣдния остава да покаже, че или той лъже, — нѣщо непрости-мо за човѣкъ що говори официално, или е самъ излъганъ — нѣщо което прѣдставя въ мрачна картина едно правителство, що си играе съ прѣдаността къмъ него на единъ свой служителъ. Въ такъвъ случай и липсата на искреностъ между управницитѣ е пагубна за хиляднитѣ православни, що се намѣрватъ подъ тѣхно управление.

Както виждаме, въ изложението на „Еклис. Алития“, което се явява цѣлъ обвинителенъ актъ срѣщу българското правителство, нѣма ни поменъ, че и патриаршията признава за себе нѣкакви задължения къмъ страната. За нея България и българско правителство като да не съществуватъ. Тя както го ясно казва въ органа си, знае само турското правителство, за чиито права и незвано ратува. Нека изтъкнемъ, че не го-

вори въ полза на коректността и миролюбивия ѝ духъ тоя печаленъ фактъ, че, докато и дипломат. агентъ, и окръженъ управителъ, споредъ признанието ѝ, съвѣтватъ да се отложи повторното заминаване на митрополитъ Н. за Варна, додѣ се уталожатъ духоветѣ, тя побърза да го изпрати тамъ на 23 юний, още въ разгара на страститѣ, та съ туй е станала прѣката виновница за второто стълкновение съ народната маса.

Инцидентътъ въ Варна не е прѣвъ, нито ще бѣде послѣденъ, докато трае сегашниятъ редъ на работитѣ. Не се ли опита патриаршията да постави прѣди години за варненски митрополитъ Александра Литичъ, безъ да иска да знае, че той, въ бигността си на воденски митрополитъ въ 1885 г., е прѣдвождалъ въоръжени отреди да тероризира български села¹⁾ за да ги възвърне къмъ патриаршията? Не се ли опита тя и въ 1894 г. да назначи въ Месемврия бившия дебърски митрополитъ Антима, който е оцапалъ рѣцѣтъ си съ българска кръвъ чрѣзъ подкупени арнаути разбойници? И въ двата случая само категорическия протестъ на българското правителство я принуди да се откаже отъ намѣрението си. Па и въ сегашния случай, прѣди назначението на Н., не се ли помъчи да прѣкара бившия верийски епископъ Константинуса, също скомпрометиранъ съ явна анти-българска пропаганда въ Македония?

„Това странно отнасяне на Фенеръ къмъ бълг. правителство, пише по дадения случай „Новое Время“ („Новъ Вѣкъ“ бр. 1043), намѣри, за съжалѣние, рѣзки атаки въ народната вражда между българи и гърци, която се изрази съ печални демонстрации противъ пристигналия въ Варна гърцки епископъ, който го принуди да не слѣзи на брѣга и да се върне въ Цариградъ. Трѣбва да се отдаде справедливостъ на бълг. правителство, дѣто при всичкото си основателно незадоволство отъ дѣйствиата на патриаршията, направи всичко зависящо отъ него да прѣдупрѣди инцидента, и, ако той не може да се избѣгне, то вината за това пада върху оная духовна властъ, която отъ замѣстването на владичитѣ прави политическо орѣдие, разпалва страститѣ“.

И така, патриаршията при опрѣдѣление на владичитѣ си третира България като *чистъ турски вилаетъ*. Тя назначава по свое усмотрение митрополита за упразнената катедра, снабдява го съ утвърдителна султанска грамота (бератъ) и съ турски паспортъ, па го изпраша въ Княжеството. На бълг. правителство съобщава за назначението, винаги *post factum*, само за свѣдѣние. Туй съобщаване най-често става съ една проста визита, която патриаршескиятъ избраникъ въ на-

¹⁾ Гл. Протестътъ на Цариград. Патриаршия до посланицитѣ на великитѣ сили въ Цариградъ, 1903, стр. 56. ч.

вечерието на тръгването си прави на бълг. дипломатическо агенство въ Цариградъ, за да вземе прѣпоръчително писмо до надлѣжния окръженъ управителъ. По тоя начинъ грѣцкитѣ владици се поставятъ въ страната въ нѣкакво положение по-привилегирувано отъ онуй на папски легати, опрѣдѣляно поне отъ конкордати, и по-горно отъ онуй на чуждестранни консули, за чието назначение се изисква съгласието на държавата, дѣто ще служи. България, *православна страна*, се докарва до унизителната роль на проста и безгласна зрителка при тая чужда намѣса въ вжтрѣшното ѣ управление, кога дори Турция, иновѣрна държава, има право да контролира митрополитския изборъ и да налага своето veto въ надлежнитѣ случаи. Тѣзи владици сѣдатъ на катедритѣ си и почватъ да управляватъ безъ никакъвъ контролъ отъ българско правителство и български закони. Кога и колчимъ имъ дотрѣба, тѣ се обръщатъ до турскитѣ прѣдставители за помощ и защита. както, напр. въ нашия случай митрополитъ Неофитосъ се е отнесълъ до Иксанъ бей въ Варна („Еккл. Ал.“, пос. ст.). Забравятъ тѣ, че дори по Берл. договоръ турски подданици въ България се третиратъ като мѣстни жители. Патриаршията отива до тамъ въ игнориранieto си бълг. правителство, че протеститѣ си по поводъ на послѣднитѣ прискърбни случаи въ България тя отправя направо до В. Порта и до прѣдставителитѣ на великитѣ сили въ Цариградъ и отъ тѣхъ иска намѣса и защита за правата си. Въ тѣзи протести тя прѣспокойно защитава легалността на назначението на митрополитъ Неофитоса съ туй, че „Императорското отоманско правителство е издало установения утвѣрдителенъ бератъ на митрополита“ (I Мемурадумъ на патриаршията отъ 28. юлий 1906 г.) Въ тѣхъ ратува и срѣщу нѣкакво „насилие на неотемлемитѣ (imprescriptibles) ѣ права, утвѣрдени отъ императ. берати и фермани и припознати отъ европейски трактати“ (св.). Истина, слѣдъ като изхлопалъ всички врати, патриархътъ се сѣтилъ, че съществува и Бълг. Князь, та Му отправилъ извѣстната вече телеграма. Ала отъ формата и духа ѣ ясно личи, че и това е сторилъ не съ цѣль да проси защита за правата „на Църквата си и на патриаршеското си седалище“, а да Го оскърби. По арогантността си тая телеграма не прилича на патриаршеска. Тя жестоко обижда бълг. народъ съ незачитането Държавния му глава. Само за една такава обида другадѣ би турили край на каква и да било въ страната намѣса на една външна и напрапена иерархия, която не знае прѣдѣлъ на враждата и злобата си срѣщу самата тая страна. Н. Всесветѣйшество не трѣбва да забравя, че е длъженъ да питае повече християнски чув-

ства, миролюбие и почетъ къмъ Българския Князь и народа Му, ако желае да може още да говори за „своя църква“ въ България.

По такъвъ начинъ, Фенеръ иде да създава и натрапва нѣкакви нови *духовни капитулации* за духовенството си въ България, кога въковни капитулации, утвѣрдени съ международни договори и прѣдадени намъ по наследство отъ Турция, се прѣмахватъ отъ самитѣ външни сили, благодарение на достойното положение, що сумѣхме да вземемъ като културна държава въ Европа. И, естествено, той не намира тоя начинъ за дѣйствиe некоректенъ и защищава сегашния редъ на работитѣ като легаленъ и отъ врѣмето вече осветенъ. Защото и най-голѣмото беззаконие тѣрпѣно въ продължение на 30 год., става като правовъ порядкъ въ очитѣ на творцитѣ си та прѣстава да се чувствува и отъ тия, които по неразбранщина го допусчатъ и тѣрпятъ.

Така ни отплаща патриаршията за нашата крайна толерантностъ и осждителна отстѣпчивостъ къмъ нея и духовенството ѣ. Ала това си заслужаваме ние. Защото не ѣ дадохме още въ начало на политическия ни животъ да разбере, че сме държава съ свое управление и закони, които поставятъ всѣкиго на мѣстото му. Не считахме за самозвани въ нашата страна владицитѣ ѣ, назначавани безъ съгласие на правителството и и утвѣрждавани отъ чужда гражданска власть. Тѣрпѣхме и владици, като *Созополски Константинина*, който подписва протести срѣщу българи и българско правителство (гл. Протестътъ на Цар. патр.“, стр. 4 и 10). Не си дадохме никога отчетъ, защо за 70,000 д. грѣцко население се държатъ 5-мина митрополити и отдѣ се поддържатъ. Не назърнахме да виднмъ, че въ грѣцкитѣ митрополити се коватъ всевъзможни козни, клевети шпионства и пѣклени замисли противъ България, събиратъ се пари за организуване и издържане грѣцки чети, които да изтрѣбватъ българщината въ Турция. Не заблѣзвахме, че въ грѣцкитѣ църкви се проповѣдва ненавистъ къмъ всичко българско, и въ грѣцкитѣ училища Василий българоубиецъ се прѣподава по картини като грѣцки светецъ, и географическитѣ карти заличатъ съвсѣмъ името България. Оставихме неприложенъ за грѣцкитѣ общини гласувания и промулгиранъ законъ за народното проовѣщение отъ 1892 г., за който сега про- низира патр. органъ („Екл. Алит.“ отъ 7 августъ т. г. бр. 31). Още по-прѣстѣпното — спѣхмe, кога грѣцкитѣ манастири се обрънаха на тайни складове за орѣжия и муниции, и тнт. и тнт. Да! Нѣма да ни зачита патриаршията, докато ние сами не се зачитаме, докато не маримъ да установимъ и осигуримъ по законодателенъ редъ правото

си на държава и народъ. Ще стагаме все тъй смѣшни, кога по липса на едно законоположение по прѣдмета, едно наше учрѣждение поддържа и върши едно, а друго тъкмо противното, каквато несолидарностъ въ дѣйствиата между органитѣ на властѣта „Екл. Алит.“ въ дадения случай непуска да изтъкне въ нашъ укоръ.

Сами събитията ни отварятъ очитѣ прѣдъ грозната дѣйствителностъ и съ логиката си налагатъ да изпълнимъ дълга си като държава. Горѣприведѣното заявление на „Новъ Вѣкъ“, че правителството не ще допуска за напредъ грѣцки владици въ Княжеството, ако назначението имъ не става съ прѣдварителното съгласие на бълг. правителство, не е рѣшение на въпроса, нито прѣдставя изъ себе гаранция, че хроническитѣ конфликти между българското правителство и Фенеръ съ придружаващитѣ ги понѣкога скръбни инциденти ще се ирѣкратятъ веднажъ за винаги. Другадѣ стои рѣшението

слѣдва

Опять за хронологическото излагане на евангелскитѣ събития.

(споредъ Фарара, Е. Станфегга, Мунка, Кинерти и др.)

(продължение отъ бр. 37)

Като взематъ въ внимание, че евангелистъ между другитѣ Йоанъ (най вече се спира на послѣдното врѣме отъ живота на Исуса и като съглеждатъ голѣмата точностъ въ излагане на събитията, изслѣдователитѣ дохождатъ до заключение, че опрѣделянето врѣмето за смъртта Му се прѣдстави по-леко отъ колкото другитѣ събития, и то може да служи като изходна точка за изчисляване врѣмето на тия послѣднитѣ.

Отъ прѣдваното отъ тримата евангелисти слѣдва, че Исусъ е билъ разпнатъ въ самия денъ на Пасхата, отъ думитѣ пъки на евангелиста Иоана — въ навечерието на тоя денъ: „Но понеже тогава бѣше петъкъ, то иудеитѣ, за да не останатъ тѣлата на кръста въ съботата. . .“ (XIX, 31). Слѣдователно, щомъ Пасхата, както знаемъ, се празнувала на 15 нисанъ, то число-то за смъртта Исусова било или 14 или 15 нисанъ. Ако четимата евангелисти не даватъ еднакви указания въ това отношение, то всички пъкъ едногласно повѣстуватъ, че разпятието е станало въ петъкъ, възкресението е било на третия денъ (слѣдъ петъка, или въ първия денъ на седмицата, по наше въ недѣля). И тъй смъртта на Исуса послѣдвала или на 14 или 15 нисанъ, но безъ всѣкакво съмнение, въ петъкъ.

Прѣзъ ялгийтъ периодъ години отъ тая епоха (споредъ точното астрономическо изчисление) като такива години, въ кѣто тия числа биха се падали въ петъкъ, можемъ да вземемъ 30-та или 33-та на нашата ера. Ако вземемъ единъ отъ такива петъци прѣди 30-та година, ще трѣба да заключимъ, че Исусъ е билъ разпнатъ на десетата година отъ живота си, а слѣдъ 33-та година не бихме се отдалечили до толкова, щото да приемемъ, че разпятието е станало на четиредесетата година Исусова. И тъй за достовѣрни години трѣб-

ва да бъдатъ признати 30-та или 33-та. Ако приспособимъ календаря на XX вѣкъ къмъ онуй врѣме, то въ 30-та година смъртното наказание на Исуса пада въ петъкъ на 7 априль н. с., а въ 33-та въ петъкъ — 3 априль.

Любознателнитѣ умове отиватъ още по-нататъкъ, стараятъ се да опрѣдѣлятъ: коя отъ тия двѣ години е по-близо до дѣйствителността.

Въ еванг. отъ Иоана (II, 20) иудеитѣ казватъ: „Тоя храмъ е строенъ четирдесетъ и шесть години“. Построяването на храма, както е извѣстно, е било свършено едва прѣди неколко години, слѣдователно, тия думи трѣба да се разбиратъ така, че работитѣ на постройката сж били захванати прѣди 46 години. Споредъ свидѣтелството на Иосифа Флавия, тѣ сж били почнати отъ Ирода въ осемнадесетата година отъ царуването му, а възцарилъ се е прѣзъ пролѣтъта на 717 г. отъ основ. на Римъ (37 до р. Хр.) 18 годишнина на царуването му, тогава, се почнала прѣзъ 734 год. и се свършила прѣзъ 735 (19 та до Р. Хр.). Като прибавимъ къмъ това 46 години, ще получимъ 781 год. (28 сл. Р. Хр.), съвпадаща съ началото на Исусовата месиянска дѣятелностъ годината на първата Иудейска Пасха, на която „дошълъ (Исусъ) въ Иерусалимъ и намѣрилъ че въ храма търгували“. . . . (Иоана II, 13, 14). Втората слѣдъ тая Пасха, на която присѣтсвувалъ Исусъ, е била поименованата отъ същия евангелистъ въ VI гл., ст. ст. 4, слѣдователно на 29-та година отъ нашата ера и, най-подиръ, третата, която посочва Иоанъ въ XIII гл. ст. 1, била въ 30-та год., т. е. пада на една отъ прѣзначенитѣ двѣ години, признати по-блиски до истината.

До такъво рѣшение довежда и съпоставянето стиховетѣ 23 й съ 1-й въ третата глава отъ Ев. Лука: „Исусъ, кога почна своето служение, бѣше на тридесетъ години.“ Кога? на това отговаря ст. 1-й: „въ петнадесетата година отъ управлението на Тиверия-Кесаря, кога Понтий Пилатъ началствувалъ надъ Иудея.“ Тая петнадесета година е била именно 781-та отъ Римъ 28-та отъ нашата ера. Проконсулството на Пилата се продължавало отъ 26 до 36 година.

Всичко това доказва, че благословитѣ вървятъ по правъ и вѣренъ пътъ въ свойтѣ изслѣдвания.

Годината на Рождеството Христово за сега се опрѣдѣля тоже приблизително. Ако, споредъ думитѣ на Ев. Лука, Исусъ билъ на „около 30 години“ въ 28-та г. на християнската ера, то Той трѣбва да се е родилъ двѣ години прѣди началото на нашето лѣточисление, т. е. въ 751 год. отъ основаването на Римъ. Сетнѣ, както споредъ еван. Матея и Лука, тъй и спорѣдъ Талмуда, Рождеството Христово се отнася къмъ края на царуването на Ирода Велики. Съврѣмениятъ историкъ Иосифъ Флавий, за съжаление, отнася смъртта на Ирода ту къмъ 756, то къмъ 752 и дори 753 год. Съмнѣнието съ увеличава, но повечето учени, на основание иманитѣ данни, оставятъ смъртта на Ирода къмъ първитѣ отъ тия години.

Врѣмето на всенародното написване при управляването Сирия отъ Сулпиция Квирина, за което спомена Ев. Лука, тъй сжщо прѣдставлява трудностъ за опрѣдѣлянето годината на Рождеството Спасителево. Изъ делниата Апостолски (V, 37) и думитѣ на Иосифа

Флавия слѣдва, че народното написване е станало въ 760 год. Макарь евангелистътъ и да я именова първа въ управлението Квириниево (Лука II, 2), но има прѣдложение, че Квириний е билъ два пѣти легатъ на Сирия, и първия пѣтъ околу 750 — 752 год; споменуваната отъ Лука година е могла да бѣде първата въ тоя периодъ врѣме. Слѣдователно, Рождеството Христово може, съ голѣма вѣроятностъ, да се отнесе къмъ 749 или 750 години; а отъ това ще слѣдва вече заключението, че Иисусъ се е родилъ три — четири години прѣди началото на нашето лѣточисление и разпнатъ на тридесетъ и третата Си година.

На основание тия данни опрѣдѣля се приблизително врѣмето на другитѣ евангелски събития. Служението на Иисуса Христа на човѣчеството се продължавало околу двѣ и половина години, отъ края на 27 до априлъ 30 година. Мнѣнието на нѣкои, че то се ограничило само съ една година, се опровергава съ много мѣста отъ евангелията, — изъ свидѣлствата на еванг. Иоана (II, 23, VI, 4 и XIII, 11) става очевидно, че Иисусъ е дохождалъ въ Иерусалимъ послѣдователно за три иудейски пасхи.

И така хронологията на евангелскитѣ събития се прѣдстави почти несъмнѣнно въ слѣдния редъ: Въ 749 или 750 г. отъ осн. на Римъ, се ражда въ Витлеемъ Иисусъ, *Иешца* — по еврейски, *Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος* — въ Евангелията, *Равви Иешца Наззарие*, както по-късно го именувайтъ ученицитѣ Му. Иродъ Велики умира, слѣдъ мѣсець — споредъ едни источници, три години по-късно — споредъ други. Младенецътъ живѣе въ Назаретъ при родителитѣ Си. Той е вече деветъ годишенъ при свалването на Архелая и назначението прокуратори надъ Иудея. При първия прокураторъ Конония дванадесетъ — годишниятъ отрокъ присѣтствува първъ пѣтъ въ Иерусалимския храмъ.

781 година отъ осн. на Римъ или 28 год. отъ нашара ера се счита начало на Неговата учителска дѣятелноа. Къмъ края на 27-та година или къмъ първитѣ мѣсеци на 28-та трѣбва да отнесемъ Кръщенiето, четиредесетдневното изкушение и постъ и първото чудо въ Кана-Галилейска. Слѣдъ кратко прѣстояване въ Капернаумъ Иисусъ се отправя за Иерусалимъ околу пасха 781 год. Къмъ това прѣстояване въ святия градъ се отнася очистването на храма и ноцната бесѣда съ Николоима. Прѣзъ лѣтото Той се връща въ Галилея и прѣстоява въ Назаретъ. Въ края на лѣтото вѣроятно, прѣзъ септемврий, Той пакъ се явява въ Иудея на празника на Шатритѣ. По-късно, прѣзъ декемврий, се връща обратно въ Галилея прѣзъ Самария. Бесѣдата съ Самарянката при кладенеца Иакововъ, очевидно, е била зимъ. „Не думате ли вне, че още четири мѣсеци и ще настѣпи жѣтва“, а жѣтва обикновено почвала въ края на априлъ. Съ дохождането въ Назаретъ, настѣпва извѣстно затишие въ Неговата посланическа дѣятелностъ. Той се отдава на домашни занятия между близки сродници Прѣзъ мартъ слѣдвiята 782 г. Иисусъ е въ святия градъ на празника Пуримъ. (14 и 15 адаръ). Пуримъ същата година се падалъ въ четвъртъкъ на 17 или петъкъ 18, ако прѣдидущия мѣсець е *непълнъ*, или въ петъкъ 18 — сѣбота 19, ако той билъ *пълнъ*. Изцѣряването разслабения при Витездра е извършено въ сѣбота, 19 мартъ. Слѣдъ завръ-

щането въ Галилея, Той оставя Назаретъ и се заселва въ Капернаумъ, голѣмъ градъ по пътя на керванитѣ изъ Египетъ за Сирия на сѣверо-западния брѣгъ на Тивериадското езеро. Отъ Назаретъ до Капернаумъ сѣ осемъ — деветъ часа на-право, но Иисусъ се отправя прѣзъ Магдала, лежаща по-южно, на западния брѣгъ на езерото. Прѣнощувалъ тукъ, сутринята рано Той пътува прѣзъ Витсанда въ Капернаумъ. По пътя на брѣга той повиква подирѣ, Си Симона и Андрия, малко по-нататъкъ Иакова Заведеева и Иоанна. Два дни слѣдъ оставянето Назаретъ, Той е въ околноститѣ на Капернаумъ. На другия денъ било сѣбота, слѣдователно изъ Назаретъ Той излѣзналъ въ четвъртъкъ, а въ петъкъ повикалъ Симона и първитѣ ученици. Въ сѣбота проповѣдвалъ въ Капернаумската синагога. Къмъ това врѣме се отнася: изцѣряването тъщата на Симона и на много страдающа отъ различни болѣсти. (Марка I, 30 — 34, Лука IV, 38 — 41, Мат. VIII, 14 — 17). На другия денъ (въ недѣля) „сутринята, като стана много рано, излезе и се отдалечи въ пусто мѣсто и тамъ се моли“ (Марка I, 35 — 38) Цѣлата слѣдня недѣля Той посѣщава разни мѣстности въ Галилея „като учеше въ синагогитѣ и проповѣдваше Евангелието“. (Мат. IV, 23). „И се разчу за Него по цѣла Сирия (ст. 24). Той е обиколень отъ нѣколко душъ прѣдани ученика. Властитѣ Иерусалимски се смугаватъ прѣдъ явната опасностъ, урежда се строгъ надзоръ надъ Него. Митаритѣ се съвѣщаватъ се галилейскитѣ фарисеи, които Го били вече видѣли и познавали. Поражда се въ умоветѣ имъ обвинението на Иисуса въ нарушаване Мойсеевия законъ.

Ако е вѣрно заключението на ученикѣ богословъ, че поменуваната отъ св. Лука VI, 1) „сѣбота първата слѣдъ втория денъ на Пасхата“, е сѣботата на която ние се спрѣхме, то тя се пада на 9 априлъ; прѣдидущата е била слѣдователно на 2-й. Слѣдната подиръ това седмица е изпълнена съ голѣмо значение въ живота на Спасителя. Въ първиятъ денъ, слѣдъ молитвѣ на гората, той избира дванадесетъгѣхъ Апостоли (Марка III, 13 и слѣд), произнася очудилата всичкия народъ проповѣдъ за блаженствата. Това е ставало, вѣроятно, на сѣверо-западъ отъ Капернаумъ, където минава верига отъ вечно зелени хълмове и се продължавало нѣколко дни, нѣщо, което се вижда изъ повѣствованието на евангелиститѣ за това. Първъ пѣтъ се заражда идеята за основаване на Църква, стълпове на която е трѣбвало да бѣдатъ дванадесетъгѣхъ Апостоли. Накоро подиръ туй Той „прѣминава по градоветѣ и селта“ (Лука VIII, 1 — 3) на Галилея, придруженъ отъ Апостолитѣ и „нѣкои жени Мария Магдалина, Иоанна, жената на Хуза и др., прапа Апостолитѣ да проповѣдватъ царството Божие (Лука IX, 2). Явяваъ се при Него двама отъ ученицитѣ Иоанови съ въпрсътъ: „Ти ли си този, който има да дойде?“ (Мат. X, 3) Наскоро до Иисуса дохожда извѣстие за убиване на Иоана Претеча, и че Иродъ Антипа заповѣдалъ а Го слѣдять. Прѣплавалъ езерото, Той се отдалечава въ околноститѣ на Витсанда Юлнева. Народътъ Го слѣдва и иска да Го провъзгласи за Царь. Той заповѣда на Апостолитѣ да Го оставятъ и да отплуваъ обратно въ Капернаумъ. На другия денъ произнася въ синагогата дълга проповѣдъ за хлѣба на живота (Иан. VI.)

Настѣпилъ най-подиръ прѣломъ въ Неговнѣ учи-

телски успѣхи. Народътъ сѣкаше се е отказалъ отъ Него. Той е обиколень само отъ дванадесетѣхъ. Чувствува се неумолимата неизбѣжностъ на мъченическия край. Исусъ говори за това категорично на Апостолитѣ и се отдаличава на сѣверъ. На пътя къмъ Кесария Филипова, той задава на Петра двата въпроса: какво мисли за Него народътъ и какъ мислятъ тѣ, Апостолитѣ. До тоя моментъ Той проповѣдвалъ Царството Божие, сега Той нарича ученицитѣ Си съ Своето Име. Продължаването учението въ Галилея станало вече невъзможно, трѣбвало да се избѣгватъ главнитѣ центрове. Той се отправя въ Тирскитѣй Сидонскитѣ мѣста, макаръ окончателната срѣща съ зломисленитѣ Му врагове и да е неизбѣжна, такава е волята на Отца, — и Той се връща въ Иерусалимъ на празника на Шатритѣ. Прѣзъ тая година празникътъ се падалъ на 15 тишири, споредъ нашия календаръ въ вторникъ на 11 октомрий (29-та година), а послѣдниятъ великиятъ день на празника (Ноан. VII, 37) на 19 или 20 октомрий. Въ всѣки случай сѣбота на 15 й била срѣдния день на празника, и въ тоя именно день „слѣзълъ Исусъ въ Храма и училъ“ (Иан. VII, 14). — Къмъ врѣмето между празникитѣ Шатри и празникътъ Обновление отнасятъ нѣкои събития и дѣяния на Исуса, привеждани отъ св. Лука, напр. *избиранieto на седемдесетѣхъ ученици*, и изпращанieto имъ *по двама прѣдъ Себе си въ всѣки градъ и мѣсто, където Самъ искалъ да отиде* (X, 1). Слѣдъ оставането Капернаумъ, когато народътъ се отмѣталъ отъ Него, Исусъ, въ послѣдното полугодие отъ земния си животъ посѣтилъ много градове и села. Всичко онова що разказва ев. Лука въ главитѣ X, XI, XII и XIII е ставало, вѣроятно, есенята на 29 година до днитѣ на празника Шатри. А когато приближи днитѣ за да бѣде вземень отъ *свѣта*, Той поискалъ да иде въ Иерусалимъ (Лука IX, 51).

Празникътъ Обновление, за който говори св. Ионъ (X, 22) се продължавалъ осемъ дни, като се захващалъ отъ 25 кислевъ (прѣзъ 29 та година отъ 19-20 декември до 27-28). Събитията, що иматъ мѣсто отъ октомври до априль, се съобщаватъ отъ евангелиститѣ Иона и Лука.

Слѣдъ тоя празникъ Исусъ се отдалечава въ оудѣ Иорданската мѣстностъ. Нѣма свѣдѣния за станалато прѣзъ първитѣ мѣсеци на 30-та година. Изъ глава XI отъ ев. Иона узнаваме за кратковрѣмното Му прѣстояване въ Витания, послѣ Той пътува за Ефронъ или Ефраимъ край Ветиль, на границата между Иудея и Самария, връща се за послѣденъ пътъ въ Галилея и, като се прощава за послѣденъ пътъ съ нея, отива по Перея окончателно въ Иудея, прѣзъ Иерихонъ, гдѣто става срѣщата съ митария Закхей, и пакъ посѣщава Витания. Вечерята, приготвена му въ дома на Лазаря отъ Марта и Мария е било шесть дни прѣдъ Пасхата (I, XII) и именно въ сѣбота на 1 априль отъ 30 година (9 день на писанъ).

Настѣпва, тѣй правилно наричаната сега, Страстна седмица. Въ недѣля на 2 априль се извършва тържественото влизане въ Иерусалимъ; вечерята Исусъ се връща въ Витания придружаванъ отъ дванадесетѣхъ (Марк. XI, 11). Въ тоя день 10 писанъ споредъ закона Мойсеевъ се избиралъ едногодишния агнецъ за заколване въ храма, на 14 вечерята (Исходъ XII, 36).

Нѣма никакви данни, на основание които би могли да се каже, че туй и туй е станало въ понеделникъ 3 или въ вторникъ 4 априль, но нѣма съмнение, че тия дни Той е прѣваралъ въ храма, а когато станало късно (Марк. XI, II) отдалечилъ се въ Витания или въ едно отъ уединенитѣ мѣста на гората Елеонска. На гледъ, прѣзъ тия послѣдни дни известни прѣдпазители мѣрки се считали отъ Него нужни. Като каза това, Исусъ се оттегли и се скри отъ тѣхъ (Иоанна XII, 36) т. е. отъ народа, който го разчитвалъ за разни нѣща. Той не мислилъ да се стрѣми да се отървава отъ смъртта, въ такъвъ случай Той би побързалъ да се върне въ Галилея или нѣйде по далечъ, но не желаелъ и за да ускори края, прѣдава се доброволно и прѣждеврѣменно въ рѣцетѣ на враговетѣ.

Можемъ да прѣлполагаме, че именно въ вторникъ вечеръ, седналъ на Елеонската гора и като гледалъ блестящитѣ отъ злато покриви на храма, Той е произвелъ познатитѣ думи за края на свѣта и разрушението на Иерусалимъ. Цѣла срѣда Той пожелава да прѣкара между възлюбеното отъ Него сѣмейство и Апостолитѣ. Търгалъ нататѣкъ, Той, споредъ думитѣ на единъ отъ найкраснорѣчивитѣ църковни проповѣдници, — вѣрвѣлъ въ дълбоко мълчание, стояще по високо отъ всѣка, рѣчъ, обиколень отъ ученицитѣ. Пълниятъ мѣсець се изкачвалъ надъ планината и заливалъ съ своето сребро зелената и листата на дърветата съ яснопортокална вечерна свѣтлина, блѣднѣлъ всѣка минута, прѣливайки се въ мъртво-сребристо нощно свѣтило. Също тѣй блѣднѣлъ въ тоя мигъ и ясниятъ день на Неговия учителски животъ, отстъпвающъ прѣдъ надвисналия черенъ облакъ на мъченичеството и позорна смъртъ като разбойникъ!

Четвъртъкъ 13 или 14 нисанъ (6 априль) билъ послѣденъ день отъ неговото служение на човѣчеството. Той праца Петра и Иоанна да приготвятъ Пасхата. Споредъ прѣположението на едни, посочень е билъ домътъ на Иосифа Ариматейски. Когато, слѣдъ пладнѣ, дошълъ Исусъ, всичко било готово. Станала ли е вечерята на 13 или 14 число, споредъ казаната по-горѣ причина, остава въпросъ неразрѣшимъ. Споредъ текста на Евангелията отъ Матея, Марка и Лука би слѣдвало да се прѣдпочете 14. Но тогава се явява прѣдположение, че смъртното наказание е извършено на 15, т. е. въ самиятъ день на великия празникъ; въ единъ толкова тържественъ день изпълнението на смъртна присѣда е невъзможно да се допусне. А като признаемъ за подостовѣрно 13-то число споредъ указанията на св. Иоанна, съ когото се схождатъ и съставителитѣ на Талмуда срѣщаме неразяснимо съмнение; въ такъвъ случай Пасхата Исусова би прѣдваряла съ двадесетъ и четири часа Иудейската. Урежданieto отъ Исуса християнската пасха прѣди ветхозавѣтната е напълно възможно прѣдположение, но наврѣменното й приготвяване отъ двамата ученика е съвсѣмъ немислимо затова, защото необходимото заколване на агнето въ храма на 13 то число, 24 часа по-рано отъ срока, установень отъ закона за всичкия народъ, би било таково светотатствено дѣяние, на което никога не би се рѣшилъ свещеника. По тая причина по възможния изходъ изъ тая дилема се прѣдставя такъвъ: Исусъ е билъ разпнатъ въ първия день на ветхозавѣтния празникъ. При страстното озлобяване и ослѣпяване на Неговитѣ

врагове, това прѣдположение е по-възможно, отъ колкото публичното, явното нарушаване закона Моисеевъ въ храма.

Слѣдъ урежданieto на Евхаристията, дохожда послѣдната поучителна бесѣда съ ученицитѣ, които четемъ въ глава XIV. XV, XVI и XVII отъ ев. Иоана. — Около срѣдъ-нощъ Исусъ придруженъ отъ тѣхъ, като прѣминава улицитѣ на заспалия градъ къмъ Овчитѣ врата, слиза къмъ Кедронския потокъ и се спира при подножието на Елеонската гора. Тукъ въ Гетсиманската градина изпитва мъченическата скръбъ и тежки душевни страдания, що прѣдизвиквали такъва необикновено явление. каквото е кървавия потъ на изнуреното Му чело! Той е въ рѣцѣтъ на враговетѣ Си, водятъ Го въ домътъ на бившия първосвѣщеникъ Анна, номинално запазванъ тоя титулъ; къщата му е близо до гората, и сѣтнѣ при Кайафа. Прѣзъ нощта въ синедриона се съставя осъждането, а въ петъкъ 7 априлий, сутриньта рано Той е доведенъ вече прѣдъ Пилата, въ голѣмата зала на преторията; прокураторията се помѣщавала близо до Антониевата кула, остатъци отъ основитѣ на която се виждатъ и до сега; слѣдъ това Го водятъ при Ирода Антипа, дошълъ по обыкновенному на еврейския празникъ въ Иерусалимъ и живущъ, вѣроятно, въ Цезарейонътъ или Агрипейонътъ, единъ отъ най-раскошнитѣ дворци, построени отъ Ирода Велики. Настѣпва изпълнението на безчовѣчната присъда. Него водятъ извънъ градскитѣ стѣни на сѣверо-западъ отъ града. Тукъ при жъгла, почти правъ, образуванъ отъ едноврѣмешната градска стѣна и построената по-късно отъ Ездра и Неемия слѣдъ връщането отъ Вавилонския плѣнъ, — стои, като голъ черепъ, малкъ хълмъ или камена скала, обиколена отъ градини, между които наблизу е и тая на Иосифа изъ Аргиматея, съ новъ изсеченъ отъ него гробъ за сѣмейството му. Разпнатъ въ 9 часа сутреньта, Той издъхва въ три часа слѣдъ пладнѣ. Въ шестъ часа вечерьта Прѣчислото Тѣло е свалено отъ кръста и положено въ отбѣлжениа гробъ.

Слѣднитѣ подиръ това евангелски събития се опрѣдѣлятъ безъ мъка: Въскресението Христово на 9 априль. Възнесението на 18 май, първата Христианска петдесетница — на 28 май 30-та година.

Прѣведе: *Иорд. п. Георгиевъ*

Белетристика.

Фабиола или староврѣмскитѣ Християни.

302 години слѣдъ Рождество Христово още твърдѣ малко човѣци знаели и изпълнявали на дѣло учението Христово. Тежки врѣмена били тогава за християнитѣ. Езичницитѣ искали, щото християнитѣ да живѣятъ тѣй, както тѣ сами живѣятъ, и да почитатъ всичко онова, което и тѣ почитатъ. Християнитѣ не се съгласявали на това и казвали, че могатъ да изпълняватъ само онова, което не е противъ Бога, и че могатъ да почитатъ само Бога, — извора на доброто и правдата. Езичницитѣ гонѣли християнитѣ и ги мъчили и убивали.

Въ това врѣме въ града Римъ си седѣла въ къщи

старата римлянка, Люцития. Тя била облѣчена въ прости дрѣхы, макаръ и да била отъ богато сѣмейство. Лицето ѝ било спокойно, замислено, дори строго. Тази жена много страдала прѣзъ живота си, но тя умѣяла да прѣнася страданията и не падала духомъ. Тя работѣла и чакала сина си отъ училището. Панкратий билъ единичкъ нейнъ синъ; той останалъ мѣничкъ слѣдъ смъртьта на баща си. Много грижи, тревоги, безсънни нощи прѣкарала майка му заради него. Отъ всичката си душа тя се стараела да го отгледа християнинъ, а съ дума, и съ живота си, тя се стараела да покаже, че животътъ е честитъ само тогава, когато ние живѣемъ тѣй, както е училъ Христосъ. Тя го дала въ училището само за това, че за това училище говорѣли много добро, и че учителътъ ѝ се показалъ християнинъ. Тогава е било страшно врѣме за Християнитѣ. Противъ тѣхъ ималовнавсѣкждѣ шпиони и неприятели; тѣ едвамъ се познавали единъ други. Да се е знаело, че учителътъ е Християнинъ, на часа би затворили училището му, а него би го убили.

Сега синътъ на Люцития билъ вече голѣмъ. Тя вижда, че надѣждитѣ ѝ се сбжднаватъ. Панкратий наистина билъ Християнинъ, и не само на дума, но и на дѣло. Той свършилъ вече учението и този день за послѣденъ пътъ отишелъ въ училището. Той сега се малко позабавилъ на училището и Люцития наченала да се безпокои се по-често и по-често поглеждала къмъ вратата. Изведнѣжъ тя чула познатитѣ крачки на сина си, зарадвала се, оставила работата и издигнала глава. Въ стаята влѣзълъ 18 годишенъ момъкъ, хубавецъ и високъ. Той цалуналъ майка си и седналъ до нея. Тя го запитала:

— Защо закъснѣ, Панкратий? Да не ти се случило нѣщо лошо?

— Нѣма нищо мамо, ти не се безпокой. Азъ ще ти разкажа. Днесъ учителътъ ни даде писменна работа върху това, какъ всѣки отъ насъ би искалъ да живѣе. Всичкитѣ ми другари прочетоха съчиненията си, но не ми се понравиаха тѣхнитѣ съчинения: много лоши и безсмысленни желаня тѣ изказаха. Прочее, та какъ ще напишатъ по-добрѣ, когато тѣ сами никога не сж се замислявали върху това, кое е добро, кое е лошо. Тѣ не знаятъ, въ какво се състои истииската правда. Тѣ всички живѣятъ и изпълняватъ волята си, а не волята Божия. Тѣ не знаятъ учението на Христа, че трѣбва да изпълняватъ не волята си, а волята на Оногова, който ни е проводилъ. И лутатъ се тѣ, сиромаситѣ, отъ мѣсто на мѣсто, и не знаятъ, какво да правятъ, гдѣ да намѣрятъ щастieto: едни ядатъ и пиятъ до упояване, за да избѣгнатъ мъка и тѣга, едни се гиздятъ, едни отиватъ да гледатъ, какъ хвърлятъ човѣцитѣ на звѣроветѣ и се вѣщо не имъ помага. Жално ми стана, мамо, за тѣхъ, като си научихъ за цѣлия имъ животъ. Научихъ си и за татка си, какъ той умрѣ за правдата Божия, като не се убои отъ мъжитѣ и смъртьта, и мене ми се дощѣ да имъ посоча на тази Божия правда, — да имъ посоча, че има другъ животъ въ който не трѣбва да се забравя човѣкъ отъ мъка въ различни забавления. Азъ написахъ, че Христосъ ни е показалъ правдата Божия, че Той ни е далъ учение и примѣръ за живота, и ако човѣцитѣ изпълняваха това учение, то ще бжде царство Божие на земята. Послѣ написахъ, че за да бжде Богъ съ насъ, всѣки отъ насъ трѣбва

да живѣе така, както е училъ Христосъ, защото Неговото учение е щастие и за единъ човѣкъ, и за всички човѣци заедно; че веднѣжъ като повѣрвашъ въ учението на Христа, не може вече да го не изпълнявашъ, не може да говоришъ, че то е трудно. Учението на Христа е свѣтлина, а веднѣжъ като видишъ свѣтлината, не можешъ вече да не отивашъ къмъ нея.

Щомъ наченахъ да чета съчинението си, гледамъ учителятъ се наведе къмъ мене и ми каза: „пази се, ти се издавашъ, тука има човѣци, на които нѣма да се поправятъ твоитѣ думи“. Той, мамо, трѣбва да е тъй също христианинъ.

Майката каза:

— Слава Богу. Много ми е драго, че той наистина излѣзе Христианинъ. Распнаха Христа, и съ насъ, Негови ученици, същото ще бѣде. Дълго врѣме още човѣцитѣ ще мѣчатъ единъ другото, до като не познаятъ Бога. А за да Го познаятъ, ние трѣбва да правимъ прѣзъ живота си онова, което е по Божията правда: да правимъ и откриваме на човѣцитѣ истината Божия, безъ да се боимъ отъ смъртъ, и ако стане нужда, то и да умрѣме, както е умрѣлъ и Той. Ти добръ си направилъ, синко, че не си се убоилъ и си написалъ всяка правда. Какво говориха другаритѣ ти, когато ти свърши четенето?

— Почти всички ме хвалѣха и се чудѣха, че съмъ тъй хубаво написалъ. Само единъ ученикъ мълчеше и прѣзъ всичко врѣме сърдито ме гледаше.

— Защо?

— Та не зная. Не зная защо, но той много ме мрази. Като излѣзохме отъ училището, той дайде при мене и начена да ме псува прѣдъ всички другари, че ужъ съ съчинението си съмъ посрамилъ всички тѣхъ, а пъкъ себе си съмъ изтъкналъ за добъръ. Той ми каза: „Чакай, азъ ще си видя смѣтката съ тебе. Азъ помня всичкитѣ ти глупави думи и ще ги кажа на баща си. Ти знаешъ, че той е сѣдия и не обича такива, като тебѣ. Злѣ ще изпатишъ за това“.

Люциния каза:

— Лошо може да бѣде за тѣлото, а не за душата. Смъртъта за насъ не е страшна, защото и безъ всѣкакви заплашвания, ние знаемъ, че можемъ да умрѣмъ всѣка минута. А какво стана по-нататкъ?

— Послѣ той искаше да се биѣ съ мене, но азъ нѣмахъ срѣщу него никаква злобна, и не искахъ да се бия. Азъ му отговорихъ тихо и спокойно: „Азъ никакъ не съмъ искалъ да ви срамя и да се истъкнавамъ за добъръ, а написахъ само онова, въ което вѣрвамъ, и не мога инакъ нито да говоря, нито да мисля“. Азъ искахъ да замина на прѣдъ, за да се свърши по-скоро свадата, но той ме улови за ржката и извика: „А, ти, страхливецо, се боишъ да се биешъ съ мене?“ И той ме удари и каза: „на ти сега!“

Люциния разтревожено погледнала на сина си и попитала:

— Ами ти какво направи?

— Испървомъ, мамо, дори ми причернѣ — толкова се разсърдихъ. Много ми се искаше да се хвърля върху него, да го улова за гушата и да го набия. Азъ зная, че съмъ по силенъ отъ него и мога да му надвия, та и прѣдъ другаритѣ ми се искаше да покажа, че не съмъ страхливецъ. Но на врѣме се опомнихъ. Азъ си научихъ за нашия Спасителъ, замълчахъ си и не го

бутвахъ. А тъкмо въ това врѣме ни настигна учителя, и като узна, каква е работата, искаше да накаже този ученикъ. Азъ го помолихъ да не прави това. Учителътъ ме погледна ласкаво и си замина. Ахъ, мамо, колко ми е весело сега на душата, за гдѣго се удържахъ на врѣме! И той се хвърлилъ да цалува майка си.

— И азъ се радвамъ като виждамъ, каза Люциния, че доброто побѣдило въ тебе злото.

На очитѣ ѝ имало сълзи; тя щастливо се усмихвала и прѣзъ сълзитѣ глѣдала на сина си.

— Ти ставашъ приличенъ на баща си, каза тя, и това ме радва. Както той, тъй и ти не обичашъ нито богатство, нито разни забавления, и също както него прѣдпочиташъ да живѣешъ бѣдно, съ любовъ, като давашъ на другитѣ всичко, което можешъ. Да ти помогне Христосъ тъй да проживѣешъ цѣлия си животъ, а ако се случи, то, безъ да се боишъ отъ смъртъта, и да умрѣшъ за нашата вѣра.

— Азъ мисля, мамо, че нѣма да ме сирѣ страхъ прѣдъ смъртъта — тихо казалъ Панкратий. Когато си научавамъ Христа и неговата мъченическа смъртъ, чувствувамъ, че нищо по-добро не бихъ желалъ, освѣнъ да умра също тъй, като Него.

Люциния станала, мълчешката се доближила до масата, зела отъ нея свѣзкитѣ книги и каза на сина си.

— До като ти бѣше малъкъ, азъ не ти давахъ да четешъ Евангелието и съ думи ти казвахъ за учението на Христа. Сега ти си голѣмъ и всичко можешъ да разберешъ, което е написано тука. Баща ти прѣписа това Евангелие за тебе и ме моли да ти го дамъ, когато порастнешъ. Кога ти стане тежко въ живота, и не ще знаешъ, какво да правишъ, то помни, че въ Евангелието винаги ще намѣришъ утѣшение и упѣтвание, какво да правишъ. Цѣлиятъ си животъ се старай да отивашъ на прѣдъ, а никога не мисли, че ти си добъръ. Ние не можемъ да станемъ свършенни, но можемъ да се стараеме да ставаме все по-добри и по-добри. Богъ ни е далъ за това сила.

Слѣдва.

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛѢТОПИСЪ.

Внѣтрѣшенъ отдѣлъ.

† Митрополитъ Натанаилъ. Въ понеделникъ на 18 то-го, три часа подиръ обѣдъ, се е прѣдставилъ о Господѣ Високопрѣсвещенниятъ Натанаилъ бивши Охридскій и Пловдивскій Митрополитъ.

Тѣлото на покойния иерархъ е било прѣнесено отъ жилището му въ катедралната църква „Св. Богородица“ на 19 то-го въ 4 часа слѣдъ пладнѣ при слѣдния редъ: въ процесията най-на прѣдъ сжъ вървели ученицитѣ и ученичкитѣ отъ народнитѣ основни училища; ученицитѣ отъ държавната мъжкогимназия „Александръ I-ий“, ученичкитѣ отъ държавната дѣвическа гимназия; послѣ тѣхъ слѣдвали църковниятъ хоръ, градското духовенство во главъ Негово Високопрѣсвещенство св. Софийския митрополитъ г. Партений; подиръ духовенството е слѣдвалъ Негово Царско Височество Князь и прѣдставителитъ на правителството; роднитѣ на успения, консулското тѣло, окръжниятъ управителъ, кмета, общинскитѣ и окръжнитѣ свѣтници, началникитѣ на гражданскитѣ и военни власти, разни дружества и депутации и множество граждани и гражданки. На 20 то-го сутринята се е извършила въ сжщата църква заупокойна литургия отъ

Високопръвосвещения св. Софийски Митрополитъ г. г. Партений, подиръ което е слѣдвало опѣлото и прѣнасянето останките до гроба, изкопанъ по желанието на покойника, въ двора на църквата „св. Богородица“. На погребението е имало извънредно стечение на християни отъ града и околията. Почти всичките вюгени прѣзъ опрѣдѣленото врѣме сж били затворени и по тѣхъ и жилищата сж били поставени траурни знамена. Подробности по това ще дадемъ още въ слѣдующия брой.

По случай блаженната кончина на Високопръвосвещенаго Натанаила Св. Синодъ е възложилъ на Св. Софийскаго Митрополита Партенія грижата да извърши всичко потребно и благоугодно за погребението на блаженно-почившия.

Св. Синодъ сжщо е наредилъ да се отолужи въ всичките градски църкви на 24 того панахида за упокоение душата на почившия иерархъ.

Митрополитъ Натанаилъ е роденъ въ с. Кучеваста, Скопско въ 1811 година. Слѣдъ като получилъ първоначалното си образование въ Скопие, той саминалъ за Св. Гора. Отъ тукъ билъ изпратенъ да учи въ Русия, където свършилъ Кишневската семинария и Киевската Духовна Академия (1852). Тукъ билъ постриженъ въ иеродяконски и иромонашески чинъ. Подиръ това е билъ игуменъ на св. Зографска обитель и управителъ на Зографските имоти въ Румъния, дѣто, както и въ Русия, е вземалъ живо участие въ борбитъ за духовното ни и политическо възраждане. Слѣдъ завръщанieto въ родното си мѣсто, той билъ ржкоположенъ прѣзъ 1874 година за Охридски Митрополитъ. Като такъвъ той много е сторилъ за подигането и застойването на националното и църковно съзнание на охридчани. На тоя си постъ той билъ силно безпокояванъ и нападанъ отъ турците, и затова, прѣзъ 1877 година, избѣгалъ въ Санъ-Стефано. Отъ тукъ той прѣминава въ България.

До 1891 година той е управлявалъ Св. Левчанска епархия (отъ 1880 г.). Прѣзъ февруарий сжщата година е билъ избранъ за канонически пловдивски кириархъ. Прѣдъ видъ на прѣднатата си възраст, миналата година, по старческа неджгавостъ, той си е далъ оставката, която биде и приета отъ Св. Синодъ.

Миръ на праха на многослужилия иерей, и вѣчна му память!

Отпътували синодални архиереи. Пристигналиятъ отъ Цариградъ въ София св. Доростолски и Червенски митрополитъ г. г. *Василий* и св. Търновски г. г. *Антимъ* на 19 того сутринята сж отпътували за епирхиятъ си.

Новоржкоположенъ. Въ недѣля на 19 того отъ Негово Високопръвосвещенство св. Търновски Митрополитъ г. г. *Антимъ* въ семинарската църква е билъ ржкоположенъ въ дяконски чинъ г-нъ *Михаилъ Химитлиски*.

Новоржкоположениятъ е свършилъ прѣзъ 1897 година курса на Самоковското Духовно училище. Прѣзъ сжщата година на синодална стипендия е заминалъ да слѣдва въ Киевската Духовна семинария, послѣ свършването на която (1900 г.) е постъпилъ сжщо на синодална стипендия въ Киевската Духовна академия. Академията е свършилъ прѣзъ 1904 година съ степенята „кандидатъ“. До сега е билъ учителъ въ Татаръ-Пазарджишкото класно училище.

Негово Благоговѣйство М. Химитлиски е назначенъ отъ Св. Синодъ на длъжностъ по църковната администрация.

Софийското Християнско Православно Братство. На 18 того послѣ божествената литургия въ салона на тукашното „Свещеническо братство“ Християнското православно братство е открило отъ ново своите редовни бесѣди. Първомъ е билъ отслуженъ водосветъ въ присѣтствието почти на всички братчици, послѣ който прѣдседателътъ на братството Апостоль Георгиевъ е държалъ надлежната бесѣда по случай откриването и цѣльта на таагодишната братствена дѣйностъ.

Учимъ се, че братството е рѣшило да положи всички старания за редовно държане на бесѣди въ братствения или други салони.

Край рѣчитъ и бесѣдитъ въ скоро врѣме щѣли да бждатъ уредени още вечерни (религиозно-нравствени) курсове, на които щѣли да бждатъ четени редовно и систематично

уроци (и събесѣдания) по прѣдмети изъ християнско-църковния нашъ животъ.

Образувани били и особни комитети 1) за редактирането и издаването на книжки отъ наврѣменъ нравствено-религиозенъ характеръ, 2) за организирането и подържането на благотворителността между братчицитъ и софийското общество.

Съ истинска християнска радостъ отбѣлзваме тия благи намѣрения на тукашното християнско православно братство, и отъ сърдце му желаемъ тѣхното изпълнение.

Посрѣщането на сръбските учители въ Духовната семинария. Въ миналиятъ си брой бѣхме съобщили, че на 10 того Духовната ни семинария е била посѣтена отъ сръбските класни учители и учителки. Сега допълняме това си съобщение още съ слѣднитъ подробности:

На 10 й, още отъ сутринята, въ Духов. семинария се почнало приготвление за по-тържествено посрѣщане. Семинарското здание биде окичено съ знамена, салона и столовата — съ цвѣта и вѣнци. По маситъ въ трапезарията, дѣто бѣ сервирана закуската, бѣха поставени роскошни букети. Тѣй че семинарията отвинъ и отвжтръ имаше тържественъ празниченъ изгледъ.

Къмъ 5 часа подиръ обѣдъ гоститъ се приближиха — инсегре — съ своите софийски колеги къмъ семинарията. Когато приближиха до двора, учителитъ и ученицитъ семинарски излъзоха да ги посрѣщнатъ. Слѣдъ срѣщата и подобаващото грѣдставление, гоститъ бидоха поканени въ салона. Тукъ ученицитъ излъха „добръ дошле“ и „живио“, което се послѣдва съ бурни ржкоплѣскания и радостни възклицания. Подиръ туй, гоститъ бѣха поканени въ трапезарията. Когато всички влъзоха и заеха мѣстата си, Негово Високопрѣподобие ректорътъ на семинарията ни Архимандритъ Неофитъ се обърна къмъ тѣхъ съ привѣтствие.

„Нашата Духовна семинария“ — между другото каза ректорътъ — „днесъ е двърдъ щастлива, дѣто има виската честь да посрѣщне въ оградата си просвѣтителитъ на братския сръбски народъ. Тя сърдечно приема тази сжжа визита. . . И азъ отъ името на нашата църква, отъ името на наставнитъ и ржководителитъ на духовната просвѣта въ семинарията, привѣтствувамъ Ви, драги и просветени гости, съ добръ дошли! . . . Ние високо цѣнимъ вашето посѣщение и ви се искрено радваме. Но ще моля къмъ тази честь, която ни направихте, да притурите още малко задушевностъ — ще ви моля братски да вкусите отъ нашитъ хлѣбъ, солъ и чашка чай. . . Азъ веднага бръзамъ да моля извинението ви за твърдъ осжждната ни трапеза. Но когато се върнете въ своето мило отечество — въ братската намъ Сърбия — кажете на вашитъ братия и сестри, на вашитъ ученички и ученици, кажете на братията сърби, че въ Софийската Духовна Семинария трапезата бѣше скромна и осжждна отъ ястия, но затова пѣкъ трапезата на братската, непритворна и сърдечна любовъ бѣше изобилна. Занесете имъ този подаръкъ отъ насъ. Кажете имъ, че ние тукъ, въ този духовенъ разсадникъ възпитаваме своитъ ученици и чада въ духа на православно християнство и въ духа на славянството. . .

Славянството е сила; но просвѣщението и обединящата брънка на братската любовъ ще го направятъ непобѣдимо и могжществено. Ние дълбоко вѣрваме, че учителитъ на двата братски народа въ това направление ще изведатъ младото поколение. Защото само по този начинъ славянскитъ народи ще постигнатъ своето културно обединение и национална цѣлокупностъ.“

Рѣчта на от. ректора бѣ изслушана при голѣма тишина. При свършването ѝ, трапезата биде оглушена съ бурни ржкоплѣскания и възклицания. Слѣдъ малко, единъ отъ сръбските учители отговори на ректоровото привѣтствие. Той се обърна най-напрѣдъ къмъ своите колеги сърби и въсторжено питаше: „Съ какво можемъ да отблагодаримъ за тая любезна срѣща на българската църква, каквато намѣрихме въ Духовната семинария? Намъ се прѣдлага туй, каквото другадъ много мжчно се дава — прѣдлага ни се братство, братска любовъ, задружна културна дѣйностъ, взаимно съдѣйствие въ народнитъ ни задачи. Това искаме и ние. Братство! Та кой ще откаже, че не сме братя и по племе и по вѣра! Да,

по вѣра, тая православна вѣра, която е била единствената утѣшителка на нашитѣ измѣчени народи, винаги е крѣпила въ насъ братството. Та и занаятъ ще стори сѣщото. Въ Софийската Духовна Семинария ние виждаме това нагледно. . . Ние сме омаени, слисани, плѣнени отъ туй, що виждаме тукъ. Външната наредба убѣдително ни говори за вътрѣшното разположение на хазаятъ къмъ насъ. Нека отъ дълбочината на сърдцата и душитъ си въ лицето на любезния директоръ на семинарията поднесемъ нашата любов и прѣданостъ къмъ българската църква и българския братски народъ. . .

Въ този духъ говори още ораторътъ отъ страна на сръбското учителство, което съ удобрителни възклициания потвърждаващо думитъ му. Когато завърши ораторътъ, трапезата есна отъ френтическо „ура“ и „да живѣе Българската Духовна Семинария“.

Слѣдъ като се завърши закуската, ректорътъ помоли гоститѣ да взематъ съ себе си сложенитъ по маситѣ букети за паметъ. Туй отново трогна гоститѣ и пакъ избухна веселото „хвала“ и „живо“. Задоволството на гоститѣ личеше по лицата имъ. Всички обстоѣваха ректора да благодарятъ и да изкажатъ своето удивление и въсторгъ отъ красивото здание на Българската Духовна Семинария и нейната наредба. Въ това врѣме пѣснитѣ на ученицитѣ въ честь на гоститѣ продължаваха, обстоятелство, което още по-вече трогваше гоститѣ.

При посѣщението присѣтствуваха и всичкитѣ директори на нашитѣ столични гимназии и началницитѣ при министерството на народното просвѣщение. Тѣ сѣщо дойдоха при ректора на семинарията да му благодарятъ, като казаха, че „никога не очаквалъ тукъ подобно нѣщо“. Отъ ректорътъ имъ отговаряше, че църквата изражава винаги своитѣ думи въ дѣло. Отъ църквата се е очаквало много нѣщо и се е получило. Трѣбва да очакваме още, защото въ противенъ случай ще изгубимъ и туй, що се е получило. Въ всѣки случай, тя ще изпълни дълга си до край.

Слѣдъ като гоститѣ разгледаха семинарията, почна се изпращането. Всички сърдечно се прощаваха и заявяваха, че си отиватъ съ най-добри впечатления. Около 7¹/₂ часа учителитѣ напуснаха семинарията, изпратени най-радушно отъ учителитѣ на семинарията и съ пѣсни отъ ученицитѣ.

Отъ това посѣщение сѣ останали доволни не само сръбскитѣ гости; крайно доволни сѣ останали и нашитѣ семинаристи. За тѣхна похвала тѣ прѣвъ цѣлото това врѣме се държаха отлично.

Изобщо, посѣщението на семинарията ни отъ сръбскитѣ гости и придружаващитѣ ги наши около 130 души класни учители и учителки, послужи за всички като едно прѣкрасно сръдство за взаимно братско опознаване, а особено за ученицитѣ—семинаристи—като едно възпитателно развлечение.

Една курioзна мѣрка. Иализациятъ въ Пловдивъ в. „Духовна Пробуда“, като обсъжда въпроса за недѣгавитѣ и просящитѣ въ сръзка съ рѣшението на III-я свещенически конгресъ по сѣщиятъ този въпросъ, намира истинското му разрѣшение (отъ християнско, свещеническо гледище) въ слѣдното:

„Въ послѣдне врѣме станаха на мода (к. н.) стачкитѣ. Не е ли доволна отъ своето положение известна корпорация, веднага обявява стачка, прѣстава да функционира.

„Свещеническиятъ конгресъ (к. н.) би могълъ да направи (к. н.) тѣй сѣщо „стачка“. Свещеницитѣ биха могли да обявятъ, че тѣ нѣма да извършватъ никакво богослужение, никакво частно и обществено свещенодѣйствиe, докато въ енориитѣ имъ има гладни, бездомни, изложени на мизерия и унижение“. . .

И тѣй, *Духовната Пробуда*, по подобие на социалитѣ, социалния въпросъ разрѣшава чрѣзъ станалото „на мода“ сръдство на силата, т. е. чрѣзъ „стачката“. Да говорятъ социалитѣ, па даже и католицитѣ (спомнете: сръд-невѣковнитѣ интердикти), че социалниятъ въпросъ ще се разрѣши чрѣзъ силата — разбираме. Ала и *Духовната, християнската* ужъ „пробуда“ да прѣдписва въ разрѣшението на тоя въпросъ сѣщо силата, принудата, „стачката“ — това какъкъ—си не можемъ да разберемъ. Може би, „стачката“ въ случая да намира приемъ у „Духовната Пробуда“ само за туй, защото е станала „на мода“, и защото и тя

е една „реформа“ въ разрѣшението на социалния въпросъ отъ нравствено-християнско гледище. . .

Неволно излизатъ послѣ това изъ уста ни тежитѣ, може би, но искрени думи: това е не църковна, а *момчешка* политика. . .

Редове, между които може и друго да се чете. Вѣстникъ „Народно Единство“, издаващъ се въ София, печати единъ позивъ къмъ съмишленицитѣ на „свещеническото движение“, въ който позивъ, между другото, четемъ и слѣднитѣ интересни редове:

„Тайния (к. н.) комитетъ на свещеническата организация рѣши да се ползувате за сега съ в. „Народно Единство“. . . Но в „Н. Е.“, като частно издание се издържа само (к. н.) отъ скромния абонаментъ. Всички трѣбва (за това) да голкрѣпимъ съ лептата си нашия боеви органъ — в. „Н. Е.“. До сега отъ *известни инициатори* (к. н.) е изразходвано и *последната* (к. н.) стотинка. Сега организацията иска отъ съмишленицитѣ — издръжането на вѣстника“. . .

Какви ли „тайни“ организации отдава в. „Нар. Единство“ на нашето свещенство — ние не знаемъ. Намираме, обаче, за потрѣбно да забѣлѣжимъ, че „Н. Е.“ незаслужено обижда нашето свещенство, като му отдава способностъ да принадлежи на „тайни“ организации. Види се, че тоя вѣстникъ ще има прѣвратно понятие за нашето духовенство, както за толкова други въпроси. Добръ е, рѣчениятъ вѣстникъ, въ прѣслѣдването на своитѣ задачи да не задѣва и да не смѣсва безъ всѣкакви реални духовенството сѣ организации „тайни“ и „явни“, на които организации в. „Н. Е.“ и само нему подобни могатъ да принадлежатъ.

Колкото за твърдението на сѣщиятъ вѣстникъ, че съ скромния абонаментъ или съ послѣднитѣ сръдства на „инициаторитѣ му“ билъ издръжанъ до сега, ще кажемъ, че по християнски би било отъ страна на редакцията и администрацията му, да се изповѣдаше чистото и просто, че вѣстникътъ не може да се издържа и подиръ като се събраха отъ разни мѣста, подъ всевъзможни прѣдлози, голѣми суми, и че, слѣдователно, трѣбватъ нови и нови вносове. . .

Нова книга. Излязла е отъ печатъ книгата „Литургика“ или „наука за Богослужението на православната църква“, отъ Епиф. Нестеровский, прѣвелъ Иеромонахъ Макарий, учителъ при Духовната Семинария. Книгата е едно обемисто съчинение (370 стр на 8 на), въ която съ единъ ясенъ и разбранъ езикъ се излагатъ и разясняватъ най-важнитѣ материи отъ тая богословска дисциплина. Литургиката на Нестеровски може да се употрѣби не само като учебникъ по прѣдмѣта, но и като полезно четиво за пастиритѣ и християнитѣ, интересующи се отъ обрядната страна на християнския ни църковенъ животъ.

Тя е издание на св. Синодъ и струва 2 лева.

Външенъ отдѣлъ.

Недоволство у католицитѣ въ Италия. Въ Ватикана сѣ започнали сериозно да се занимаватъ съ освободителното движение, което се проявява между голѣмо число католици отъ Италия, които въ политическо отношение искатъ да упражняватъ свободно своитѣ политически права.

Тѣй като въ тѣхното число имало много духовни лица, папата е заповѣдалъ да се произведатъ строги анкети въ много епархии. Особено младитѣ свещеници били, които прѣдвявали да бждатъ свободни и агитирали.

Християнитѣ демократи много пѣти изненадвани отъ папата, сѣ образували една национална демократическа лига, която всѣки день успѣвала. Основателитѣ на тая лига заявили публично, че тѣ сѣ подчинени на папата, но не и въ политически въпроси и че тѣ не ще позволятъ на папата вече да имъ опрѣдѣля, за кой депутатъ да гласуватъ. Лигата е заявила още, че ще се държи напълно свободно въ политическо отношение и въ политическитѣ си дѣйствиия.

Ако Ватикана се отнесе съ тия членове на лигата като съ бунтовници, тѣ не ще се считатъ за такива нито по отношение на догмитѣ нито въ иерархията, но ще изхож-

дате отъ схващането, че една власт се противопоставя формално и приниципално, за да попречи на истинското развитие на християнската цивилизация.

Тая публична декларация на независимост е възбудила много силно папата, който знае, че легата се поддържа твърдѣ силно, а особено отъ Франция.

Главниятъ съборъ на нѣмскитѣ католици въ Есенъ. Катагодишниятъ главенъ съборъ на нѣмскитѣ католици тая година се състоя въ гр. Есенъ. Както и по-първитѣ, той прѣдставлявалъ по вече една масова демонстрация съ цѣль да покаже единението и силата на нѣмскитѣ католици, отъ колкото съвѣщателно събрание въ истинския смисълъ на думата. Тука станали грандиозни процесии многолюдни заседания при участие на свѣтски и духовни сановници (въ числото на които той пѣтъ се намиралъ и дошлиятъ по порѣжка на папата кардиналъ В. Ванутелен), съ увѣрениа, ласкающи слуха на тѣлпата, и рѣчи по благодѣйното значение на католичката църква въ разнитѣ области на живота. И тѣлпата като че отъ горано приготвена, рѣкопльщи почти на всѣка фраза. Властѣта на католичкитѣ водачи — прѣимушество священници — надъ народната маса, умѣнието да я настроиватъ чрѣзъ различни дружества и конгрегации, и да я направляватъ по желанието си — на тоя конгресъ се показа най-нагледно. Ще се отнася до съдържанието на рѣчитѣ и рефератитѣ, четени въ публичнитѣ заседания, то настоящиятъ съборъ е ималъ тая особеностъ, че на него на пръвъ планъ сж стоели въпроса отъ социаленъ характеръ. Тѣй напр., четени сж били реферати на темитѣ: „църквата и социалния въпросъ“ (професоръ Зайлеръ), „католикътъ въ хазайтствания и обществения животъ“ (де-Виттѣ), „Задачитѣ на католика при рѣшението на социалния въпросъ“ (Гизбертъ), „Сѣмейния и общественъ животъ по християнското разбиране“ (Ракке). Били сж сжщо реферати и на такива съврѣмени въпроси, като училищния и женския. Въ всичкитѣ рѣчи се чувствувалъ единъ основенъ тонъ: че католическата църква е единичното еласително срдѣство отъ всичкитѣ злини, че само тя може успѣшно да примири социалнитѣ противорѣчия, че сжщо само тя може да укаже правилния пѣтъ къмъ устройството на обществения, сѣмеевъ, училищенъ въпросъ и пр. Както е обикновение на подобни събори, сжщо и въ тоя била взета резолюция по римския въпросъ, въ която се иска пълна и дѣйствителна самостоятелностъ и свобода за св. отецъ, и била отправена молба къмъ всички нѣмски католици да поддържатъ св. отецъ съ щедри пожертвования (peterspfennig).

По това сжщото врѣме е билъ и събора на „народното католичко дружество“, което въ настояще врѣме числи около 510,000 члена.

Протестантска пасторска либералностъ. Въ единъ отъ миналитѣ си броеве ние бѣхме съобщили за извънѣрното либералничане на единъ американски протестантски пасторъ и за осжждането му отъ страна на църковния протестантски тамошенъ сждѣ. Случаитѣ отъ такъвъ краенъ либерализъмъ, граничащъ дори до краенъ рационализъмъ, сж станали обикновени между мирянитѣ — протестанти. Ала тѣ захванаха доста да зачестяватъ и между самитѣ пастори. Тѣй въ Германия до неодавна се занимаваха съ подобенъ единъ случай съ пастора Рьомера. А напоследне рьомеровиятъ въпросъ се почти заглуши чо оня на пастора Цезаръ.

Речениятъ пасторъ е известенъ като твърдѣ опитенъ църковенъ дѣецъ отъ 18 години насамъ. Избранъ билъ неодавна за пасторъ на общината Райнольдъ въ Дортмундъ, но вестфалската консистория отказала да утвърди избора му, защото цезеровото изповѣдание не е било съгласно съ онова на вестфалската църква. Консисторията има право да полага на изпитъ кандидатитѣ за пастори съ цѣль да се изяснятъ върѣнията и способноститѣ на кандидата въ пасторското служение. На такъвъ изпитъ билъ подложенъ и Цезаръ, на който, обаче, изпитъ се оказало, че пасторъ Цезаръ отхвърля възкрѣсването Христово, отхвърля чудесата, признава, че Исусъ Христосъ се е родилъ като всичкитѣ други хора и че се отличава отъ пророцитѣ не по сжщество, а само по степеъ, счита Исуса Христа за причастенъ на първородния грѣхъ, отричалъ спасителното и унищожающето грѣха значение на живота, смъртта и въз-

кресението Христови, т. е. тоя членъ отъ вѣрата, отъ който по изражението на Лютера не трѣба нищо да се отстѣпи, та ако би паднало небето и земята. Съ една, дума показало се, че пасторъ Цезаръ отрича основнитѣ истини на изповѣданието, прието отъ църквата. Послѣ това консисторията заедно съ комитетата на провинциалния синодъ отказала да утвърди избора на Цезаръ. Дортмундската община подала до евангелския църковенъ свѣтъ апелативна жалба противъ туй рѣрѣшение на консисторията. И Цезаръ отъ своя страна прѣдставилъ въ общината писмено изложение на възгледоветѣ си които изобщо взети потвърждаватъ заключенията на консисторията; и само ги обясняватъ отъ точка зрѣние на „модното“ богословие съ нейнитѣ еквивоки, като напримеръ въ родѣ на признаването на възкресението Христово, но само въ такъвъ смисълъ, че Христосъ е живъ за насъ, а не въ смисълъ на тѣлесното му възкрѣсване отъ гроба.

Тоя случай съ Цезаря е единъ отъ най-сериознитѣ въ Германия, защото сега трѣба да се рѣши, може ли да се признава за пасторъ човѣкъ, който отхвърля изповѣданието на църквата. При другитѣ такива случаи църковнаа властъ се е обявявала противъ пастора тогава, когато сама общината се е оплаквала отъ върѣнията на пастора си. Въ случая въпроса не стои тѣй; пасторътъ Цезаръ — добъръ или лошъ — е билъ избранъ отъ зсичкитѣ (либерални и консервативни) членове на общината.

Едни отъ протестантскитѣ дружества и лица, и една частъ отъ пресата сж се обявили въ защита на пастора Цезаря, като изискватъ, щото да се признае искрено и принципиално правото на свободни богословски направления въ църквата и да се уважава свободата на общината и пастора. Други, „консервативнитѣ“ групи, напротивъ, прѣвѣтствуватъ рѣшението на вестфалската консистория, како при това твърдятъ, че пасторътъ е длъженъ да приема учението на църквата, на която служи.

Протестантскитѣ съборъ въ Франция, държанъ наскоро въ Монпелиѣ, е взелъ рѣшението, щото генералнитѣ събори (синоди) на протестантитѣ въ Франция занаярѣдъ да състоятъ отъ единъ съюзъ отъ религиозни общества (associations de culte) — дружества за (християнско) богослужение — за да се, по такъвъ начинъ, съобразятъ съ закона за развѣлата на църквата отъ държавата.

Библията въ филипинскитѣ острови. Американското библейско общество въ рапорта за миналогодишната си работа въ реченитѣ острови обрѣща вниманье на факта, че новата цивилизация напѣдва бърже, и че ако библията трѣбва да вземе участие въ прѣустройването на новата нация, то тя трѣбва разумно и енергично да се разпространява, иначе реакцията противъ римокатолизма може да поведе къмъ безвѣрие. Така нареченото английско движение, съ своята Независима Католичка Църква, е накарало хиляди бивши римокатолици да четатъ Св. Писание. Има нужда отъ много прѣводи на библията за разнитѣ нарѣчия въ островитѣ. Новиятъ Завѣтъ на панагански е почти готовъ за четене. Онѣзи, които говорятъ панаганския езикъ възлизатъ на 250,000; тѣ сж наставлявани четири години отъ евангелски учители и сж подготвени да четатъ и изучаватъ Новия Завѣтъ. Евангелието отъ Лука се прѣвежда на себанаското нарѣчие.

Довършено било прѣглеждането прѣвода на Новия Завѣтъ на илокански. Прѣгледанъ билъ сжщо и попраенъ прѣводътъ на Новия Завѣтъ на пеняански. Псалмитѣ се прѣвеждали на илокански.

СЪДЪРЖАНИЕ:

- † Митрополитъ Натананлъ.
По въпроса за грѣкитѣ владци въ България.
Опитъ за хронологическото излагане на евангелскитѣ събития.
Белетристика: Фабиола или староврѣменитѣ християни.
Църковна и обществена лѣтопись:
I Вътрѣшенъ отдѣлъ.
II Външенъ отдѣлъ.